

Més llibres per ser més lliures

«El republicanisme independentista ha generat tots aquests llibres perquè és el corrent polític i el moviment social, tot alhora, que més esforç desplega per explicar-se i fer valer les seves proposicions»

Entre les causes de l'empobriment del debat polític general, i del referit al conflicte entre el republicanisme sobiranista català i l'Estat espanyol, hi ha la deixadesa intel·lectual i la falta de rigor de la majoria de relats dominants. Però, immediatament, hem de considerar els formats i procediments que traslladen a l'espai públic les informacions i les preses de posició. El poc gruix polític i l'escassa envergadura dels debats és també, en bona mesura, conseqüència del predomini de formats expositius breus i de formulació precipitada.

La piulada, la declaració amb tall de veu de 30 segons, el titular efectista, la consigna, la frase enginyosa, l'eslògan, són eines legítimes del debat i, sovint, resulten eficaces en el joc de forces desigual de la construcció de l'opinió pública. Joc de forces desigual per la desproporció existent entre els respectius arsenals mediàtics de les parts confrontades. I joc desigual també perquè la part més armada de recursos és la que menys explicacions té intenció de donar; mentre que la que vol i necessita espais d'argumentació és la que topa amb les pitjors limitacions.

A qui defensa la realitat tal com ja és, o proposa el simple retorn al passat, no li cal esgrimir raons gaire sofisticades ni participar en un contrast de parers gaire florit. En té prou amb la repetició de tòpics i amb la banalització dels principals factors de discriminació i dominació. En canvi, al bloc partidari del canvi, el que té vocació fundadora i transformadora, el que vol explicar que les coses podrien funcionar millor en un marc polític diferent (republicà, sobirà...) sí que li calen plataformes d'expressió que permetin l'exposició sencera d'un projecte de futur i enfilars els arguments que constitueixen una proposta completa.

Objectivament, la brevetat, el to picat i entortolligat de les tertúlies, les entrevistes amb cronòmetre, la interferència enmig de qualsevol resposta una mica complexa, l'exigència de replicar de manera sintètica i immediata qualsevol comentari frívol, l'exigència de no sortir d'un registre de facilitat, haver de prescindir de qualsevol referència de context, l'imperatiu d'haver de respondre a la mentida o a l'insult, haver d'estar al cas de la darrera bajanada esdevinguda trending topic... Tots aquests factors afavoreixen la superficialitat i contribueixen a deixar les perspectives més complexes fora del terreny de debat. És la moda comunicativa. El sistema comunicatiu mai no ha estat neutre ni tampoc procliu a les experiències transformadores. No cal, doncs, dramatitzar la qüestió més del compte. Però sí, com a mínim, consignar-la; i assenyalar alguns camins alternatius que ens permeten fugir dels sucres i greixos saturats que farceixen els magatzems de l'actualitat.

S'acosta Sant Jordi. A les llibreries s'han anat omplint les taules i lleixes que mostren obres dedicades al «procés». Se n'han editat moltes, afortunadament. Llibres de sensibilitats i punts de vista diferents. Llibres de periodistes amb accés privilegiat a personatges o a fonts documentals que procuren reconstruir l'itinerari dels dies i episodis més plens d'ombres, de més tensió o de més transcendència política. Llibres d'advocades i advocats que, davant la judicialització del contenciós i, sobretot, arran de l'inici del gran judici, han tingut un creixent protagonisme.

Llibres d'alguns dels principals dirigents o basats en la correspondència intercanviada, o de visites i converses mantingudes amb ells. La darrera setmana, en català, al capdavant de la llista dels més venuts en la categoria de no ficció s'hi havia situat «Tres dies a la presó» de Gemma Nierga i Jordi Cuixart. Hi havia a continuació, els «Contes des de la presó» d'Oriol Junqueras als seus fills, l'obra de Sergi Sol «Oriol Junqueras, fins que siguem lliures», l'obra «Esperança i llibertat» de Raül Romeva. I, entremig, junt amb altres, el llibre de Jaume Alonso-

Cuevillas sobre el judici i el «Jo acuso» de Benet Salellas.

El republicanisme independentista ha generat tots aquests llibres perquè és el corrent polític i el moviment social, tot alhora, que més esforç desplega per explicar-se i fer valer les seves proposicions. I ho fa des de les diverses perspectives i tendències que conté. Tots aquests llibres són interessants, però voldria considerar-ne especialment dos, que són complementaris i que esbossen un tàndem intel·lectualment i políticament molt potent: el constituït ja abans, però aprofundit a la presó, per Oriol Junqueras i Raül Romeva.

El llibre de Sergi Sol (*Oriol Junqueras, fins que siguem lliures* és el que proporciona l'accés més directe a la personalitat íntima de Junqueras. I, complementàriament, és el que estableix amb un més profund coneixement del personatge el feix de connexions que vinculen els seus comportaments privats (amb la família o els amics i veïns) amb la seva dimensió política pública com a dirigent. Amb molta diferència, el més ben valorat del país.

Al seu torn, el llibre de Raül Romeva, *Esperança i llibertat*, ens presenta una personalitat polièdrica i elegant, políticament culta i reflexiva. Una personalitat capaç de transmetre l'experiència de la presó i, simultàniament, desplegar un ampli ventall de recursos teòrics per aprofundir l'anàlisi de la conjuntura política actual, a la manera gramsciana, i pronunciar-se sobre què cal fer i com convé procedir. Per això David Miró, fa pocs dies, el considerava el principal teòric actual de l'independentisme d'esquerres.

Hi ha molts altres llibres interessants disponibles aquests dies, a banda dels esmentats, començant pels de Quim Forn i Jordi Borràs. Alguns van aparèixer ja fa mesos, d'altres són acabats d'estrenar. Tots ells permeten revisitar la trajectòria d'un moviment d'alliberament i d'emancipació que ja ha tingut un impacte polític indiscutible però que encara ha de completar la seva acció transformadora. Una acció d'un abast i una complexitat que no caben en una càpsula comprimida que circuli per les xarxes i que han trobat en el llibre tradicional el vehicle d'exposició i argumentació més adequat. Aquest Sant Jordi, tothom qui ho vulgui tindrà aquests llibres a l'abast per recarregar les mateixes bateries. I caldrà que les carreguem del tot.